

Зупинення дії актів публічної адміністрації: процесуальний порядок розгляду в Україні та країнах Європейського Союзу

Кузьмич В. В.

аспірант кафедри адміністративного та фінансового права

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, Україна

orcid.org/0000-0001-7803-5834

kuzmich7771@gmail.com

Ключові слова: *індивідуальний акт, нормативно-правовий акт, адміністративне судочинство, адміністративний суд, суб'єкт владних повноважень.*

У статті обґрунтовано, що завдяки застосуванню такого заходу забезпечення позову, як зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта, адміністративні суди не допускають або негайно припиняють порушення прав, свобод та інтересів осіб, що виникло чи може виникнути у зв'язку з виконанням або дотриманням оспорюваного акта публічної адміністрації.

Підкреслено, що основною умовою для дієвого застосування наведеного заходу забезпечення позову є якісне правове регулювання питання, яке стосується процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову.

Проаналізовано зарубіжний досвід щодо процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії актів публічної адміністрації. Обґрунтовано, що в європейському законодавстві відсутній єдиний підхід до процесуального строку розгляду питання про зупинення дії актів адміністративних органів. Залежно від держави та специфіки її правової системи цей строк може становити як один день (Естонська Республіка), так і п'ятнадцять днів (Угорщина) з дня надходження до суду відповідної заяви.

Виокремлено проблеми правового регулювання питання процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії актів публічної адміністрації. Серед основних проблем зазначеної категорії виділено, зокрема, такі: викладення положень Кодексу адміністративного судочинства України, які регламентують процесуальний порядок розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії актів публічної адміністрації без урахування вимог до законодавчої техніки стосовно уніфікації термінології; закріплення процесуальних строків для розгляду заяви про зупинення дії актів публічної адміністрації без ґрунтовного врахування мети, яку ставить перед собою процесуальна гарантія забезпечення позову і яка полягає у швидкому (невідкладному) захисті прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Задля вирішення наведених проблем запропоновано внесення змін до частини 1 статті 154 Кодексу адміністративного судочинства України.

Обґрунтовано, що внесення відповідних змін до Кодексу адміністративного судочинства України дасть змогу вдосконалити адміністративне процесуальне законодавство щодо процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта та підвищити ефективність реалізації завдання адміністративного судочинства.

Suspension of acts of public administration: the procedural order of considering applications in Ukraine and the European Union member states

Kuzmych V. V.

Postgraduate Student at the Department of Administrative and Financial Law

Ivan Franko National University of Lviv

Universytetska str. 1, Lviv, Ukraine

orcid.org/0000-0001-7803-5834

kuzmych7771@gmail.com

Key words: *individual act, normative legal act, administrative proceedings, administrative court, subject of imperious plenary powers.*

The article substantiates that due to the application of such a measure of securing a claim as suspension of the effect of an individual act or normative legal act, administrative courts do not allow or immediately terminate the violation of the rights, freedoms and interests of individuals that arose or may arise in connection with the implementation or observance of the contested act of public administration.

It is emphasized that the main prerequisite for the effective application of the above-mentioned measure of securing a claim is a high-quality legal regulation of the issue related to the procedural order of the consideration of an application for securing a claim.

Foreign experience is analyzed in terms of the procedural order of consideration of the application for securing a claim by suspending acts of public administration. It is substantiated that there is no uniform approach in European legislation regarding the procedural period for consideration of the issue of suspension of acts of administrative bodies. Depending on the state and the specificity of its legal system, this term can be both one day (the Republic of Estonia) and fifteen days (Hungary) from the date of the receipt of the corresponding application by the court.

The problems of the legal regulation of the procedural order of consideration of an application for securing a claim by suspending acts of public administration are singled out. Among the main problems of this category are, in particular: setting out the provisions of the Code of Administrative Proceedings of Ukraine, which regulate the procedural procedure for consideration of an application for securing a claim by suspending the action of acts of public administration without taking into account the requirements for legislative technique in terms of the unification of terminology; fixing the procedural terms for consideration of the application for the suspension of acts of public administration without taking into account the goal of the guarantee of securing the claim, i.e., quick (urgent) protection of the rights, freedoms and interests of natural persons, rights and interests of legal entities against violations by subjects of imperious plenary powers.

Proposals for amendments to part 1 of article 154 of the Code of Administrative Proceedings of Ukraine are formulated, which are aimed at solving the above mentioned problems.

It is substantiated that the introduction of the respective amendments to the Code of Administrative Proceedings of Ukraine will allow improving the administrative procedural legislation in terms of the procedural order of the consideration of an application to secure a claim by suspending the effect of an individual act or normative legal act and will increase the effectiveness of the implementation of the task of administrative proceedings.

Постановка проблеми. Аналіз вітчизняної судової практики свідчить про те, що одним із найбільш вживаних заходів забезпечення позову

в межах адміністративного судочинства є зупинення дії актів (індивідуального акта або нормативно-правового акта) публічної адміністрації

(суб'єктів владних повноважень). Це пояснюється тим, що в українському законодавстві існує нормативний припис, який встановлює, що «подання позову, а також відкриття провадження в адміністративній справі не зупиняють дію оскаржуваного рішення суб'єкта владних повноважень, якщо суд не застосував відповідні заходи забезпечення позову» (частина 4 статті 150 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України [1])), що відмінне від законодавства країн Європейського Союзу, наприклад, Латвійської Республіки (Адміністративно-процесуальний закон Латвійської Республіки [2]). Отже, щоб не допустити або негайно припинити порушення прав, свобод та інтересів осіб, що виникло чи може виникнути у зв'язку з виконанням/дотриманням оспорюваного акта суб'єкта владних повноважень, адміністративні суди зобов'язані широко застосовувати визначений пунктом 1 частини 1 статті 151 КАС України захід забезпечення позову (зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта).

Ключовою умовою ефективного вжиття наведеного заходу забезпечення позову є належне (якісне) правове регулювання питання, яке стосується процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову. Однак стаття 154 КАС України «Порядок розгляду заяви про забезпечення позову» викликає певні зауваження та застереження. Це вказує на дискусійність питання про достатність рівня правової регламентації порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії актів публічної адміністрації та обумовлює актуальність теми наукового дослідження.

Стан опрацювання проблематики. Дослідження питання забезпечення позову в адміністративному судочинстві прослідковується в наукових працях С.А. Марцинкевича [3], О.В. Джурицького [4], І.В. Діордіці [5], Н.П. Побережної [6], Т.О. Тур [7] та інших учених. Однак проблематика, яка стосується процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта, не зазнала комплексного та вичерпного дослідження.

Метою статті є визначення проблем, пов'язаних із нормативним закріпленням у чинному КАС України процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта, а також формулювання шляхів їх вирішення.

Для досягнення мети було визначено такі **завдання** дослідження:

1) виокремити проблемні аспекти нормативного регулювання питання щодо процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії актів публічної адміністрації;

2) з огляду на зарубіжний досвід сформулювати шляхи вирішення виділених проблем у рамках визначення напрямів удосконалення положень КАС України у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Порядок розгляду заяви про забезпечення позову, зокрема шляхом зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта, закріплений у статті 154 КАС України. Так, у частині 1 статті 154 КАС України встановлено, що «заява про забезпечення позову розглядається судом, у провадженні якого перебуває справа або до якого має бути поданий позов, не пізніше двох днів з дня її надходження без повідомлення учасників справи» [1]. Дослідивши положення наведеного правового припису, можемо констатувати таке.

1. Заяву про вжиття визначеного пунктом 1 частини 1 статті 151 КАС України заходу забезпечення позову, подану до пред'явлення адміністративного позову або одночасно з пред'явлення адміністративного позову, уповноважений розглядати суд, на який відповідну заяву або позовну заяву розподілено за наслідком здійснення автоматизованого розподілу. Вивчення легального визначення терміна «суд» (пункт 4 частини 1 статті 4 КАС України) дає підстави для висновку, що під ним потрібно розуміти суддю адміністративного суду, який розглядає і вирішує адміністративну справу одноособово, або колегію суддів, які розглядають та вирішують публічно-правовий спір колегіально.

2. Заяву про вжиття визначеного пунктом 1 частини 1 статті 151 КАС України заходу забезпечення позову, подану після відкриття провадження у справі, уповноважений розглядати суд, у провадженні якого перебуває адміністративна справа про визнання протиправним та скасування індивідуального акта або визнання протиправним та нечинним нормативно-правового акта.

3. Процесуальний строк, у межах якого суд має розглянути заяву про вжиття визначеного пунктом 1 частини 1 статті 151 КАС України заходу забезпечення позову, не може перевищувати двох днів від дня надходження відповідної заяви. Цікаво, що попередньою редакцією КАС України встановлювалися коротші строки розгляду заяви про забезпечення позову. Так, питання про зупинення дії індивідуального або нормативно-правового акта мало бути вирішено не пізніше наступного дня після одержання судом заяви про забезпечення позову. Варто зазначити, що збільшення новою редакцією КАС України процесуального строку на розгляд заяви про забезпечення позову позитивно сприймається в наукових колах. Наприклад, С.А. Марцинкевич у дисертаційному дослідженні «Правові засади

забезпечення позову в адміністративному судочинстві» (2019 рік) [3, с. 115] зазначає, що дводенний строк на розгляд та вирішення питання про забезпечення позову є оптимальним та цілком здатним забезпечити виконання завдань, які ставляться перед інститутом забезпечення позову. Встановлення коротшого строку є невиправданим з огляду на об'єктивні обставини, а саме умови роботи суддів у нашій державі. Схожої позиції дотримується Т.Я. Рим, який у роботі «Інститут забезпечення позову: новели законодавства» (2017 рік) [8, с. 141], стверджує, що розгляд заяви про забезпечення позову у строк не пізніше наступного дня після її надходження є занадто жорстким. Аргументуючи свою позицію, вчений зазначає, що нескладно змоделювати ситуацію надходження заяви про забезпечення позову наприкінці робочого дня. У такому разі заяву про забезпечення позову необхідно розглянути наступного дня, що з практичної точки зору є досить проблематичним.

Для ґрунтовнішого вивчення наведеної проблематики також вважаємо за потрібне дослідити зарубіжний досвід щодо процесуального строку для розгляду питання про забезпечення позову шляхом зупинення дії актів суб'єктів владних повноважень. Так, відповідно до статті L521-2 Кодексу адміністративного судочинства Франції, клопотання про зупинення виконання оспорюваного адміністративного акта вирішується судом протягом сорока восьми годин з моменту його надходження [9]. Згідно з абзацом 1 параграфу 252 Кодексу адміністративного судочинства Естонської Республіки, заява про надання попереднього правового захисту шляхом зупинення дії оспорюваного адміністративного акта розглядається судом невідкладно [10]. Таким чином, в Естонській Республіці питання про зупинення дії оспорюваного адміністративного акта вирішуються судом у день надходження заяви про надання попереднього правового захисту. Цікаво, що в іншій прибалтійській державі, а саме Литовській Республіці, встановлюються триваліші строки на розгляд заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії оспорюваного акта. Така заява розглядається судом протягом трьох робочих днів з дня її надходження (частина 4 статті 70 Закону про адміністративне судочинство Литовської Республіки [11]). Значно триваліші процесуальні строки для розгляду питання про зупинення дії адміністративного акта закріплені в адміністративно-процесуальному законодавстві Угорщини. Так, положеннями абзацу 1 параграфу 51 Кодексу адміністративного судочинства Угорщини встановлено, що суд розглядає заяву про негайний судовий захист, зокрема шляхом зупинення дії адміністративного акта

протягом п'ятнадцяти днів з дня її надходження до суду [12]. Отже, можемо дійти висновку, що в європейському законодавстві відсутній єдиний підхід до процесуального строку розгляду питання про зупинення дії актів адміністративних органів. Залежно від держави та специфіки її правової системи цей строк може становити як один день (Естонська Республіка), так і п'ятнадцять днів (Угорщина) з дня надходження до суду відповідної заяви.

У рамках наведеної проблематики також варто звернути увагу на статтю 153 попередньої редакції Цивільного процесуального кодексу України [13], за якою процесуальний строк розгляду заяви про забезпечення позову різнився залежно від моменту ініціювання питання про вжиття заходів забезпечення позову. Так, заява про забезпечення позову, подана до подання позовної заяви, розглядалася судом не пізніше двох днів з дня її подання. Водночас заява про забезпечення, подана після подання позовної заяви, розглядалася судом, у провадженні якого перебувала справа в день її надходження. На нашу думку, підхід, який був застосований законодавцем у попередній редакції Цивільного процесуального кодексу України, був виправданим та відповідав специфіці інституту забезпечення позову. Застосування цього підходу не лише в межах цивільного, але й у межах адміністративного судочинства допоможе більш дієвим чином реалізовувати мету інституту забезпечення позову, яка полягає у швидкому (невідкладному) захисті прав, свобод та інтересів осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Розділяємо думку науковців про те, що в разі подання заяви про забезпечення позову до подання позовної заяви суду може бути недостатньо одного дня для вирішення питання про забезпечення позову. Однак якщо заява про забезпечення позову передається судді, який обізнаний із справою та її фактичними обставинами, то один день є цілком достатнім для вирішення питання про забезпечення позову. Розуміємо застереження наведених учених про те, що встановлення строку в один робочий день для розгляду заяви про забезпечення позову значно збільшить навантаження суддів. Однак виправдуємо такий крок легітимною метою, якою є підвищення ефективності судової форми захисту прав, свобод та інтересів осіб.

4. За загальним правилом, заява про вжиття визначеного пунктом 1 частини 1 статті 151 КАС України заходу забезпечення позову розглядається судом без повідомлення учасників справи або осіб, які можуть набути статусу учасників справи. Аналіз судової практики (ухвали адміністративних судів від 12 квітня 2021 року у справі № 260/1313/21 [14], від 11 жовтня 2021 року

у справі № 640/28460/21 [15] тощо) свідчить про те, що більшість заяв про забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта розглядається в порядку письмового провадження. Вивчення змісту терміна «письмове провадження» (пункт 10 частини 1 статті 4 КАС України) дає підстави для висновку, що розгляд та вирішення питання про забезпечення позову проводиться за таких умов: без повідомлення та виклику учасників справи або осіб, які можуть набути статусу учасників справи; без проведення судового засідання; на підставі наявних у заяві доводів та доказів, що їх обґрунтовують. Варто зауважити, що в частині 1 статті 154 КАС України встановлено лише те, що суд розглядає заяву про забезпечення позову без повідомлення учасників справи, але немає вказівки на те, що заява про забезпечення позову розглядається в порядку письмового провадження. Натомість в інших статтях адміністративного процесуального закону (частина 4 статті 250, частина 1 статті 263, частина 1 статті 311 КАС України тощо) широко застосовується таке формулювання: «без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні)». Наведене дає підстави для висновку про викладення положень КАС України без урахування вимог до законодавчої техніки щодо уніфікації термінології, під якою розуміється «приведення нормативних правових термінів до єдиної системи або форми, одноманітності» [16, с. 383]. Отже, задля уніфікації термінології, яка застосовується у правових нормах, що входять до системи інституту забезпечення позову, з термінологією, яка використовується в приписах інших інститутів адміністративного судочинства (спрощеного позовного провадження, судових рішень тощо), вважаємо за доцільне доповнити частину 1 статті 154 КАС України словосполученням «(у письмовому провадженні)».

Цікавим у контексті процесуального порядку розгляду та вирішення питання про зупинення дії актів органів публічної адміністрації є досвід Республіки Польща. Так, положеннями параграфу 5 статті 61 Закону про провадження в адміністративних судах Республіки Польща встановлено, що суд може прийняти судові рішення про зупинення дії акта органу публічної адміністрації у закритому засіданні [17]. Закрите засідання в Республіці Польща проводиться суддею одноособово без участі сторін та їх представників. Як зазначає польський науковець В. Ковальський, закрите засідання є одним із засобів швидкого вирішення того чи іншого процесуального питання, що застосовується у випадках, коли проведення судового засідання є недоцільним [18]. Отже, процесуальний розгляд та вирішення питання про зупинення дії актів

органів публічної адміністрації в порядку закритого засідання в Республіці Польща є фактично тотожним розгляду питання про вжиття визначеного пунктом 1 частини 1 статті 151 КАС України заходу забезпечення позову в порядку письмового провадження. Наведений висновок аргументуємо тим, що закриті засідання в Республіці Польща та письмове провадження в Україні проводиться за таких аналогічних процесуальних умов: за відсутності учасників справи; без проведення судового засідання; за наявними матеріалами.

З огляду на наведені доводи пропонуємо внести зміни до частини 1 статті 154 КАС України та викласти положення зазначеного правового припису в такій редакції: «1. Заява про забезпечення позову розглядається судом, у провадженні якого перебуває справа, в день її надходження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні). Заява про забезпечення позову, подана до подання позовної заяви, розглядається судом не пізніше двох днів з дня її надходження без повідомлення осіб, які можуть набути статусу учасників справи (у письмовому провадженні)». Заміна у другому реченні словосполучення «без повідомлення учасників справи» на словосполучення «осіб, які можуть набути статусу учасників справи» обґрунтовується тим, що до моменту подання позовної заяви ні особа, яка ініціює питання про забезпечення позову, ні суб'єкт владних повноважень, щодо акта якого ініційовано питання про забезпечення позову, ще не набули процесуального статусу учасника справи.

Висновки. У процесі дослідження здійснено виокремлення проблем правового регулювання питання процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта. Серед основних проблем зазначеної категорії виділено, зокрема, такі: викладення положень КАС України, які регламентують процесуальний порядок розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії актів публічної адміністрації без урахування вимог до законодавчої техніки щодо уніфікації термінології; закріплення процесуальних строків для розгляду заяви про зупинення дії актів публічної адміністрації без ґрунтового врахування мети, яку ставить перед собою процесуальна гарантія забезпечення позову і яка полягає у швидкому (невідкладному) захисті прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

У рамках вирішення наведених проблем запропоновано внесення змін до частини 1 статті 154 КАС України.

Обґрунтовано, що внесення відповідних змін до частини 1 статті 154 КАС України дасть змогу

вдосконалити адміністративне процесуальне законодавство щодо процесуального порядку розгляду заяви про забезпечення позову шляхом зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта та підвищити ефективність реалізації завдання адміністративного судочинства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
2. Адміністративно-процесуальний закон Латвійської Республіки. URL: <https://likumi.lv/ta/id/55567-administrativa-procesa-likums>
3. Марцинкевич С.А. Правові засади забезпечення позову в адміністративному судочинстві : дис. ... докт. філос. : 081 «Право». Київ, 2021. 238 с.
4. Джурина О.В. Деякі питання забезпечення адміністративного позову. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 2. С. 54–58.
5. Діордіца І.В. Забезпечення позову в адміністративному судочинстві України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 3. С. 55–61.
6. Побережна Н.П. Забезпечення адміністративного позову як спосіб захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб : дис. ... канд. юрид. наук. Дніпро, 2021. 221 с.
7. Тур Т.О. Застосування заходів забезпечення позову в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2021. Вип. 66. С. 168–172.
8. Рим Т.Я. Інститут забезпечення позову: новели законодавства. *Право України*. 2017. № 9. С. 137–145.
9. Кодекс адміністративного судочинства Франції. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070933/LEGISCTA000006091521/#LEGISCTA000006091521
10. Кодекс адміністративного судочинства Естонської Республіки. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019054?leiaKehtiv>
11. Закон про адміністративне судочинство Литовської Республіки. URL: https://www.infolex.lt/portal/start_ta.asp?act=doc&fr=por&doc=23225
12. Кодекс адміністративного судочинства Угорщини. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1700001.TV>
13. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492.
14. Ухвала Закарпатського окружного адміністративного суду від 12 квітня 2021 року. Справа № 260/1313/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96209939>
15. Ухвала Окружного адміністративного суду міста Києва від 11 жовтня 2021 року. Справа № 640/28460/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100313923>
16. Кушнарєва О.В. Основні форми упорядкування нормативної правової термінології. *Альманах права*. 2012. № 3. С. 380–383.
17. Закон про провадження в адміністративних судах Республіки Польща. URL: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-o-postepowaniu-przed-sadami-administracyjnymi-16982717>
18. Wojciech Kowalski. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym podczas COVID-19 i nie tylko. 2021. URL: <https://www.lex.pl/rozpoznanie-sprawy-na-posiedzeniu-niejawnym-podczas-covid-19-i-nie-tylko,15379.html>

REFERENCES

1. Kodeks administratywno sudochynstva Ukrainy [Code of administrative proceedings of Ukraine] from July 6, 2005 (2005). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. No. 35–36, no. 37. Art. 446.
2. Administratyvno-protseualnyi zakon Latviiskoi Respubliki [Administrative proceedings law of the Republic of Latvia]. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/55567-administrativa-procesa-likums>.
3. Martsynkevych, S.A. (2021). *Pravovi zasady zabezpechennia pozovu v administratyvnomu sudochynstvi* [Legal bases of securing a claim in administrative proceedings]. (PhD Thesis). Kyiv.
4. Dzhurytskyi, O.V. (2015). *Deiaki pytannia zabezpechennia administratyvnoho pozovu* [Some issues of securing an administrative claim]. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, no. 2, pp. 54–58.
5. Diorditsa, I.V. (2012). *Zabezpechennia pozovu v administratyvnomu sudochynstvi Ukrainy* [Securing a claim in the administrative proceedings of Ukraine]. *Biuletyn Ministerstva iustytisii Ukrainy*, no. 3, pp. 55–61.
6. Poberezhna, N.P. (2021). *Zabezpechennia administratyvnoho pozovu iak sposib zakhystu prav ta interesiv fizychnykh i iurydychnykh osib* [Ensuring an administrative lawsuit as a way to protect the rights and interests of individuals and legal entities]. (PhD Thesis). Dnipro.

7. Tur, T.O. (2021). Zastosuvannia zakhodiv zabezpechennia pozovu v administratyvnomu sudochynstvi [Application of measures to secure a claim in administrative proceedings]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, no. 66, pp. 168–172.
8. Rym, T.Ya. (2017). Instytut zabezpechennia pozovu: novelty zakonodavstva [Institute for Securing a Lawsuit: Novels of Legislation]. *Pravo Ukrainy*, no. 9, pp. 137–145.
9. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Frantsii [Code of administrative proceedings of France]. Retrieved from: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070933/LEGISCTA000006091521/#LEGISCTA000006091521
10. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Estonskoi Respubliki [Code of administrative proceedings of the Republic of Estonia]. Retrieved from: <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019054?leiaKehtiv>.
11. Zakon pro administratyvne sudochynstvo Lytovskoi Respubliki [Law on administrative proceedings of the Republic of Lithuania]. Retrieved from: https://www.infolex.lt/portal/start_ta.asp?act=doc&fr=pop&doc=23225
12. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Uhorshehyny [Code of administrative proceedings of Hungary]. Retrieved from: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1700001.TV>
13. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Civil Procedure Code of Ukraine] from March 18, 2004 (2004). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). No. 40–41, no. 42. Art. 492.
14. Zakarpatskyi okruzhnyi administratyvnyi sud (2021). Ukhvala Zakarpatskoho okruzhnoho administratyvnoho sudu vid 12.04.2021. Sprava № 260/1313/21. Retrived from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96209939>
15. Okruzhnyi administratyvnyi sud mista Kyieva (2021). Ukhvala Okruzhnoho administratyvnoho sudu mista Kyieva vid 11.10.2021. Sprava № 640/28460/21. Retrived from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100313923>
16. Kushnarova, O.V. (2012). Osnovni formy uporiadkuvannia normatyvnoi pravovoi terminolohii [Main Forms of Regulation the Normative Legal Terminology]. *Almanakh prava*, no. 3, pp. 380–383.
17. Zakon pro provadzhennia v administratyvnykh sudakh Respubliki Polshcha [Law on proceedings before administrative courts of the Republic of Poland]. Retrieved from: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-o-postepowaniu-przed-sadami-administracyjnymi-16982717>
18. Wojciech Kowalski (2021). Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym podczas COVID-19 i nie tylko [Hearing the case in closed session during COVID-19 and more]. Retrieved from: <https://www.lex.pl/rozpoznanie-sprawy-na-posiedzeniu-niejawnym-podczas-covid-19-i-nie-tylko,15379.html>